

OBRAD LÁMANIA CHLEBA

Po obrade pokoja je lámanie chleba: „*Tento obrad naznačuje, že prijímaním z jedného chleba života, ktorým je Kristus, mnohí sa stávajú jedným telom.*“

Kňaz vezme hostiu, rozlomí ju nad paténou a kúsok hostie vpustí do kalicha. Lámanie eucharistického chleba patrí k najstarším zvykom omšovej liturgie, ktorý pochádza od samého Krista Pána. Emauzskí učeníci spoznali Pána práve pri lámaní chleba. Nie je divné, že výrazom **lámať chlieb** sa označovala celá Eucharistia už v apoštolských časoch: „*Kresťania v Jeruzaleme sa vytrvalo zúčastňovali... na lámaní chleba*“. Keď sa mladá Cirkev rozšírila mimo Jeruzalema, veriaci sa zhromažďovali „na lámanie chleba“.

Aj najstaršia tradícia používa výraz „**lámanie chleba**“. „*Keď, sa zhromaždíte v deň Pána, lámate chlieb a vzdávajte vďaky.*“ Svätý Ignác (+110) v liste Efezanom píše: „*Kresťania sú žijúci v tej istej viere, svorní v Ježišovi Kristovi, ... keď lámu jediný chlieb, ktorý je liekom nesmrteľnosti, liek, ktorý chráni pred smrťou a zaisťuje navždy život v Ježišovi Kristovi.*“

Staré kresťanské umenie znázorňuje Eucharistiu s obrazom lámania chleba, ako to možno vidieť v katakombách sv. Priscily v Ríme. Lámanie chleba bolo teda prvé meno svätej omše.

V SZ výraz „lámať chlieb“ platil o jedení vôbec. A toto lámanie bolo čestným právom otca domu. Pri rozmnožení chleba počujeme, že Ježiš „*vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil, lámal chleby a dával učeníkom a učeníci zástupom*“. A tak tento starozákonný spôsob lámania chleba prešiel aj do liturgie sv. omše a dostal v ňom symbolický význam.

Dávne rímske poriadky naznačujú postup lámania chleba. Najprv čiastočku z konsekrovaného chleba z predchádzajúcej omše (zvanú *Sancta*) ponorili do kalicha. Toto ponorenie, keď vpúšťali do kalicha eucharistickú čiastočku, malo naznačiť, že je to jedna a tá istá Eucharistia, slávená včera i dnes. Po bozku pokoja pápež ulomil čiastočku eucharistického chleba a nechal ju na oltári. To je „*Sancta*“ pre najbližšiu omšu. Potom nasledovalo lámanie chleba na prijímanie ľudu. Pritom sa spievalo, lebo to bol dlhší obrad. Pápež potom pri svojom prijímaní odlomil kúsok z hostie a dal ho do kalicha.

Aj keď sa zaužívali malé hostie na prijímanie veriacich, lámanie hostie dostalo silný symbolický význam. Stredovek v ňom videl Kristovo utrpenie a smrť a v nasledujúcom zmiešaní jeho zmŕtvychvstanie.

V rímskom obrade lámeme svätú hostiu na tri časti, ktoré majú symbolický význam: **prvá čiastočka**, zlúčená so svätou Krvou poukazuje na vzkriesené Pánovo telo (*Cirkev víťazná v nebi*), **druhá** časť, ktorú prijíma kňaz, - na Kristovo telo tu na zemi (*Cirkev bojujúca na zemi*) a **tretia** časť, ktorú ponechávali na prijímanie chorým a umierajúcim, - na trpiace Kristovo telo (*duše v očistci*).

V latinskej Cirkvi sa ponecháva tradičná podoba chleba a žiada sa, aby sa aspoň niektorým veriacim podávalo sväté prijímanie z hostie, ktorú kňaz rozlámал. Možno ste postrehli: ak viem, koho úmysel sa slávi, tak mu podávam práve časť z veľkej hostie.

Spev počas lámania hostie (Agnus Dei – Baránok Boží)

Tento spev bol zavedený za pápeža Sergia I. (+701). Na Východe sa obetný dar Eucharistie označoval ako Baránok. Kristus ako veľkonočný Baránok a Eucharistia ako slávenie veľkonočného tajomstva vyvolávajú spomienku na Izaiášovo proroctvo: „*Ako baránok vedený na zabitie.*“ So spevom Baránok Boží sa obraciame na Krista prítomného v Eucharistii ako na obeť. Je to chvála, pozdrav a vzývanie Pána, ktorý sa obetoval za človeka a ako nevinný Baránok vzal na seba ťarchu hriechov sveta.

Tento spev sa kedysi spieval počas trvania lámania chleba; odpoveď bola vždy *zmiluj sa nad nami*. Keď sa na Západe zaviedli hostie a kňaz lámal hostiu len pre seba, spev *Baránok Boží* sa ohraničil na tri opakovania. Od konca 11. stor. sa v treťom vzývaní namiesto „*zmiluj sa nad nami*“ spieva: *daruj nám pokoj*. V novom misáli sa opäť môže opakovať podľa dĺžky lámania. Pri poslednom vzývaní je záver: *daruj nám pokoj*. Vo všeobecnosti sa má spievať. Na spev *Baránok Boží* sa nekľaká. Tento spev sa koná stojačky. Veriaci si kľaknú až tesne pred výzvou na prijímanie, spolu s kňazom. Takisto sa pri tomto speve nebijeme do prs. Bitie do prs v omši je vyhradené len prvej forme úkonu kajúcnosti.

Zmiešanie

Kňaz rozlomí hostiu nad paténou a kúsok hostie vpustí do kalicha, pričom hovorí: „*Toto zmiešanie Tela a Krvi nášho Pána Ježiša Krista nech nám prijímajúcim osoží pre život večný*.“ Je to tichá súkromná modlitba kňaza.

Jedno zdôvodnenie obradu zmiešania hovorí, že ide o tzv. **fermentum**. Pápež alebo biskup, odlomil kúsky z konsekrovanej hostie - volali to **fermentum** - a prostredníctvom akolytov ich rozposlal do kostolov, ktoré boli pod jeho právomocou. Týmto spôsobom sa vyjadřila cirkevná jednota medzi biskupom a jeho kňazmi.

Iné zdôvodnenie v ňom vidí znak zmŕtvychvstania. Spojenie dvoch eucharistických darov sa pokladalo za znak spojenia Kristovho tela a krvi, ktoré boli pri smrti na kríži oddelené. Konsekračnými slovami sa chlieb a víno stali oddelene Kristovým telom a krvou, čo naznačovalo jeho utrpenie a smrť. Pred svätým prijímaním sa spojením mali symbolicky javiť ako víťazný vzkriesený Pán, ktorý je pokrmom pre večný život veriacich. Kristovo telo a krv vytvárajú takto jedinu skutočnosť, a tak kto prijíma Krista aj pod jedným spôsobom, prijíma celého vzkrieseného Pána. Zmiešanie je symbol Zmŕtvychvstalého, ktorý sľubuje tým, čo prijímajú jeho telo a krv, účasť na jeho vzkriesení. Nezabúdajme, že do kalicha bolo pridaných pár kvapiek vody, čo predstavuje nás ľudí.

DBS, obrad lámania nám tiež pripomína, že Kristus sa delí a dáva sa nám všetkým. Aj my sa máme deliť s inými o dary, ktoré aj vďaka Ježišovi a jeho láske môžeme a máme skrze neho často prijímať. Amen.